

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Pacis Et Reconciliationis leges.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20020

Dominus in mirabilibus suis, quod non in longinquum futurum esse credimus & speramus. Et licet cogitatum vestrum iactare debeatis in Deum & sollicitudinem vestram in illum proicere qui non deserit sperantes in se nec de sua misericordia praesumentes, ne tamen ipsum fortasse tentetis si cooperari negligatis eidem, satagite operari, quantum iuste ac honeste potestis, cum omni diligentia & cautela, nihil de contingentibus omittentes, ut ille vos & in praesenti & in futuro remuneret pro cuius gloria & honore graves & grandes sufferitis injurias & pressuras. Mittimus autem vobis litterarum re scriptum quas nuntiis nostris pro pace reformanda tribuimus praesentibus interclusum.

IOHANNI ILLUSTRI
Regi Angliae, spiritum consilij sanioris.

Avditis verbis nuntiorum tuorum, qui ad nostram praesentiam pervenerunt, etsi non illa nobis ex parte tua sufficienter obtulerint quae sunt ad satisfactionem sufficientiam competentem super multis & magnis injuriis & iacturis quas longo jam tempore intulisti Ecclesiae Anglicanae contra divini nominis gloriam & apostolicae sedis honorem, in periculum animae ac dispendium famae tuae, adhuc tamen experiri volentes utrum te revocare possimus ab errore ad veritatem, ecce tibi benedictionem & maledictionem proponimus, ejus exemplo qui per Moysen famulum suum benedictiones & maledictiones proposuit filiis Israel, ut eligas quam malueris, vel benedictionem, si satisfeceris, ad salutem, vel maledictionem, si contempseris, ad ruinam. Licet enim quaedam nobis litteras destinaveris, quibus asseruisti habiturum te ratum quicquid Abbas de Bello loco & frater A. Marcel & alij quatuor nuntij tui super negotio Cantuariensis Ecclesiae agerent coram nobis, quia tamen ex iis non nisi tres ad nostram pervenere praesentiam, ij sine aliis nihil facere poterant secundum earundem continentiam litterarum. Praeterea non agitur tantum de negotio Cantuariensis Ecclesiae, sed totius Ecclesiae Anglicanae, quam impie persequendo niteris ancillare, propter quod anathematis meruisti vinculo innodari. Ii vero tres nuntij nobis ad ultimum obtulerunt quod secundum illam formam satisfacere promittebas quam per dilectos filios Pandulphum Subdiaconum & fratrem Durandum familiares nostros tibi curavimus destinare. Verum cum per te steterit quod minus secun-

dum eandem formam pax fuerit reformata, & postea pejora prioribus attentaveris, nos ad eam, quae pro majori parte gratiam continebat, minime jam tenemur, cum ipsa gratia reddideris te indignum. Ut autem vincamus in bono malum & omnem tibi excusationis materiam auferamus, adhuc eam parati sumus servare, si utque ad Kalendas Junij proximè venturas per iuramenta quatuor^a Baronum tuorum iurantium, te praesente ac mandante, in animam tuam, & per patentes tuas litteras re promiseris quod eam fideliter & efficaciter adimplebis secundum expositiones & explanationes quas ad omnis dubitationis scrupulum removendum duximus adhibendas, & infra eundem terminum hoc totum significaveris per tuas patentes litteras venerabili fratri nostro Stephano Cantuariensi Archiepiscopo & qui cum eo sunt Episcopis suis. Alioquin ejus exemplo qui populum suum de servitute Pharaonis in manu valida liberavit, Anglicanam Ecclesiam in forti brachio de servitute tua studebimus liberare; praedicentes nunc tibi veraciter & constanter quod si pacem recipere, cum vales, non vis, cum volueris non valebis, eritque inutilis poenitentia post ruinam; sicut per eorum exempla potes cognoscere qui diebus istis similia praesumpserunt. Formam verò quam praefatis nuntiis nostris injunximus praesentibus tibi litteris mittimus interclusam.

PACIS ET RECONCILIATIONIS
leges.

Expositiones autem & explanationes sunt istae. In primis itaque solemniter & absolute jurabis stare mandatis nostris coram Legato vel delegato nostro super omnibus pro quibus a nobis excommunicatus exis, & veram pacem ac plenam securitatem praestabis venerabilibus fratribus Stephano Cantuariensi Archiepiscopo, Willelmo Londoniensi, Eustachio Eliensi, Aegidio Herefordensi, Iocelino Bathoniensi, & Huberto Lincolnensi Episcopis, ac dilectis filiis Priori & monachis Cantuariensibus, Roberto quoque filio Vvalteri, & Eustachio de Vesli, necnon ceteris Clericis & laicis hoc negotium contingentibus, praestando simul coram eodem Legato vel delegato nostro publice iuramentum quod ipsos cum suis nec laedes nec laedi facies aut permittes in personis & rebus, eisque omnem indignationem dimittes, & in gratiam tuam eosdem recipies, ac bona fide tenebis, quodque praefatos Archie-

^a Vide lib. 16. epist. 76 & Matthaei Paris. ad an. 1213.

Sacramentum Regis secundu hanc formam extat lib. 16. epist. 76. & apud Matthaei Paris. ad an. 1213.

Epist. 114.
De negotio
Archiepiscopi
Cantuariensis
Vide infra epist.
117. & seqq.
118. 119. 120. 121.
122. 123. 124.
& Matthaeum
Paris. ad an.
1212.

piscopum & Episcopos non impedies nec permittes aut facies impediri quò minus ipsi liberè suum exequantur officium, & plena suæ jurisdictionis auctoritate, prout debent, utantur; & super iis tam nobis quàm ipsi Archiepiscopo & singulis Episcopis tuas parentes litteras exhibebis, faciens ab Episcopis & Comitibus ac Baronibus tuis, quot & quos præfati Archiepiscopus & Episcopi postulaverint, juramenta & patentes eorum litteras exhiberi quòd ipsi bona fide studebunt ut hæc pax & securitas firmiter observetur. Et si fortè, quod Deus avertat, per te ipsum vel alios contraveris, ipsi pro Ecclesia contra violatores securitatis & pacis mandatis apostolicis inhærebunt, tuque perpetuò custodiam vacantium Ecclesiarum amittes. Quòd si fortè nequiveris eos ad hanc ultimam juramenti partem inducere, videlicet quòd si per te ipsum vel alios contraveris, ipsi pro Ecclesia contra violatores securitatis & pacis mandatis apostolicis inhærebunt, tu propter hoc nobis ac Romanæ Ecclesiæ per tuas patentes litteras obligabis omne jus patronatus quod habes in Ecclesiis Anglicanis. Omnes autem litteras quæ pro securitate prædictorum sunt exhibendæ præfatis Archiepiscopo & Episcopis ante suum ingressum in Angliam destinabis. Si verò tibi placuerit, sæpèfati Archiepiscopus & Episcopi præstabunt, salvo honore Dei & Ecclesiæ, juratoriam & litteratoriam cautionem quòd ipsi nec per se nec per alios contra personam vel coronam tuam aliquid attentabunt, te illis prædictam securitatem & pacem illibatam servante. De ablatis autem plenam restitutionem & de damnis recompensationem sufficientem omnibus impendes, tam Clericis quàm laicis universis ad hoc negotium pertinentibus, non solum rerum, verùm etiam libertatum, eisque libertates redditas conservabis, Archiepiscopo quidem & Episcopo Lincolnienfi à tempore suæ * confirmationis, aliis autem à tempore discordiæ inchoatæ. Nec obstabit aliqua pactio vel promissio seu concessio quò minus & damna recompensentur & restituantur ablata tam vivorum quàm etiam defunctorum. Nec de ablatis aliquid retinebis prætextu servitij quod tibi debuerit impendi; sed postea tibi debita pro servitio recompensatio tribuetur; statimque facies omnes quos detines Clericos absolutè dimitti ac restitui propriæ libertati, & etiam laicos qui occasione hujus negotij detinentur. In-

* *Apud Matth.
Paris consecrationis.*

continenti quoque post adventum illius qui te debet absolvere facies de parte restitutionis ablatorum octo milia librarum legalium sterlingorum, pro persolvendis debitis & faciendis expensis, nuntiis prædictorum Archiepiscopi & Episcoporum ac monachorum Cantuariensium assignari sine impedimento quolibet per tuam potestatem ad eos liberè deferenda, ut expediti revertantur in Angliam honorificè revocati, videlicet Stephano Cantuariensi Archiepiscopo duo milia & quingentas libras, Willelmo Londoniensi Episcopo septingentas & quinquaginta libras, Eustachio Eliensi * mille & quingentas libras, * *Apud Matth. Paris consecrationis.* Agio Hierofordensi septingentas & quinquaginta libras, Iocelino Bathoniensi septingentas & quinquaginta libras, Huberto Lincoldiensi septingentas & quinquaginta libras, Priori & monachis Cantuariensibus mille libras. Sed protinus absque mora postquam pacem istam duxeris acceptandam resignari facies Archiepiscopo & Episcopis & Clericis ac Ecclesiis universis in manibus nuntiorum vel procuratorum ipsorum omnia * immobilia cum administratione libera eorundem, & in pace dimitti. Interdictum etiam vulgariter utlagatio nuncupatum, quod proponi fecisti contra personas ecclesiasticas, publicè revocabis, protestando per tuas patentes litteras Archiepiscopo tribuendas id ad te de personis ecclesiasticis nullatenus pertinere, quòdque illud de cetero contra personas ecclesiasticas non facies promulgari. Revocabis præterea utlagationem laicorum ad hoc negotium pertinentium, & remittes hominibus quæ post interdictum ab Ecclesiis hominibus recepisti præter regni consuetudinem & ecclesiasticam libertatem. Si verò super damnis vel ablatis aut eorum quantitate vel æstimatione quæstio fuerit de facto suborta, per Legatum aut delegatum nostrum receptis probationibus publicè terminetur. Et his omnibus rite peractis, relaxabitur sententia interdicti. Super ceteris autem capitulis si quæ fuerint dubitationes subortæ, de quibus merito valeat dubitari, nisi per Legatum vel delegatum nostrum de partium fuerint voluntate sopitæ, ad nostrum referantur arbitrium, ut quod super iis decreverimus observetur. Remissimus igitur ad tuam regalem præsentiam præfatum Subdiaconum & familiarem nostrum Pandulphum, nobis & fratribus nostris merito suæ prohibitionis acceptum, fideliter consulentes ut his quæ tibi ex parte nostra suggererit omni dubitatione

dubitatione postposita benevolam imper-
tias assensum. Datum Laterani III. Kal.
Martij, pontificatus nostri anno quinto.
decimo.

FORMA QUIDEM EST TALIS.

*Dilectis filiis Pandulpho Subdiacono & fratri
Durando familiaribus nostris.*

Illam gerimus de vestra discretione fi-
duciam ut securè vobis ardua negotia
committamus, pro certo sperantes quòd
ea secundum Deum ad honorem & pro-
fectum apostolicæ sedis curabitis promo-
vere. Quocirca discretioni vestræ per apo-
stolica scripta præcipiendo mandamus
quatenus proficiscentes in Angliam unà
cum venerabili fratre nostro Vintoniensi
Episcopo & dilecto filio Priore Convent-
rensi vel eorum altero, si forsan ambo in-
teresse non possent, Regis præsentiam
adeatis, monentes & exhortantes eundem
efficaciter & prudenter ut Deo & Ecclesiæ
satisfaciat secundum formam subscriptam
inter nos & nuntios suos multimoda delibe-
ratione provisam. Ipse quidem cum suas
patentes litteras vobis tradiderit, & vos
nostras patentes litteras sibi tradatis secun-
dum capitularis tenorem quod ei pridem
diximus sub alphabeto distinctum, vo-
bisque tradimus ad cautelam. Sed si Rex
maluerit ut nec ipse tradat hujusmodi li-
teras suas vobis, nec vos tradatis hujusmo-
di litteras nostras sibi, acquiescatis eidem;
& sic cum prædictis Episcopo & Priore vel
eorum altero, recepto ab eo publicè jura-
mento quòd super his pro quibus de man-
dato nostro excommunicatus existit nos-
tris mandatis absolutè parebit, tu, fili
Subdiacone, beneficium ei absolutionis im-
pendas, reconcilians eum ecclesiasticæ uni-
tati, ac deinde recipientes ab ipso tam pro
venerabili fratre nostro Cantuariensi Ar-
chiepiscopo quam pro coepiscopis ejus &
monachis Cantuariensibus ac omnibus aliis
ad hoc negotium pertinentibus plenam se-
curitatem ac idoneam cautionem per ho-
norabiles nuntios faciatis eos in Angliam
revocari; quibus idem Rex omnem ran-
orem & indignationem remittat; ac re-
cepto à præfato Archiepiscopo juramento
quod à suis prædecessoribus consuevit illius
progenitoribus exhiberi, universa ei con-
cedat & tradat & faciat ab eo pacificè pos-
sideri quæ ad ipsum pertinere noscuntur,
ita quòd super ablatorum restitutione ac
recompensatione damnorum satisfactio-
nem plenariam tam ipsi quam aliis univer-
sis faciat exhiberi; & sic tu relaxes senten-

tiam interdicti. Si verò circa horum aliquid
de quo meritò valeat dubitari quicquam
emerferit quæstionis, nostro reservetur
mandato; injungendo super hoc ipsi Re-
gi ex debito præstiti juramenti ne propter
hujusmodi dubium relaxatio interdicti ni-
miùm differatur. Testes autem qui super
eo fuerint nominati, si se gratia, odio, vel
timore subtraxerint quòd minus perhibeant
testimonium veritati, ad hoc per censu-
ram ecclesiasticam appellatione remota
compellas; quatenus inquisita & cognita
veritate, si quid super ablatorum restitu-
tione vel recompensatione damnorum
propter quæstionem subortam remanserit
imperfectum, per apostolicum tandem
mandatum consultius impleatur. Quòd si
fortè præfatus Rex infra mensem præscrip-
tam formam non duxerit acceptandam,
sed in sua maluerit duritia perdurare, vos
ex tunc recedentes ab ipso, significetis ex
parte nostra prædictis Archiepiscopo &
Episcopis ut negotium Ecclesiæ, prout
melius poterunt, persequantur, vosque
non differatis ulterius ad nostram præsen-
tiam remeare.

CAPITULO MELPHIENSI.

Avres habuit & non audivit, nares &
non odoravit, ille qui præfuit & ob-
fuit Ecclesiæ Melphienfi, cum operum
ejus clamores, qui usque ad nos in longin-
quo insinuatione clamosa communis ferè
opinionis vallata testimonio pervenerunt,
in proximo noluerit intelligere ut bene
ageret, comparatus jumentis insipienti-
bus, & similis illis effectus, & nostræ com-
monitionis surdus auditor, inter virtutum
odorem & factorem non discreverit vitio-
rum. Acceperamus siquidem olim qualiter
R. tunc Melphienfi Episcopus, si Episco-
pus dici debet quem opera mercenarium
exhibuerunt, non pastorem, habitus fue-
rat de bonæ memoriæ Jacobi prædecesso-
ris sui morte suspectus, quid & qualiter
post obitum illius proprio firmaverat jura-
mento, & contra id venerat quod jurarat,
quomodo tandem in sua fuerat electione
processum, qualiter etiam illa quam in
oculis populi ad publicæ infamiae testimo-
nium detinebat, in die consecrationis ejus
enixa, & libidinis testem produxerat, &
quasi recentis ediderat incontinentiæ ar-
gumentum, & quomodo alius qui post eum
venerat & descenderat ex eodem, ante ip-
sum factus est Presbyter, ante patrem as-
cendens filius ad altare. Nos autem erga
ipsum tanta patientia sumus usi quòd qui

*Epist. 135.
Vt alium Episcopum eligat.*